

Regina Koženiauskiene
Danguolė Mikulėnienė
Regina Rinkauskienė

TĖVYNĖ- TAI KALBA

9

berzs

oselina
bærza
'berzas'

бepэca

ha
'zas'

bržas
lietuviu

brza
lenk

k

бepэ
бу-та

ANTROJI
KNYGA

Turinys

3 skyrius. SKAITAU IR MOKAUSI SUVOKTI TEKSTUS (tęsinys) \ 6

- 38 pamoka. Mokausi suvokti istorinį ir kultūrinį kontekstą:
lietuvių raštijos pradžia \ 6
- 39 pamoka. Mokausi suvokti istorinį ir kultūrinį kontekstą:
pirmoji lietuviška knyga \ 9
- 40 pamoka. Vakarinis lietuvių rašomosios kalbos variantas:
Jonas Bretkūnas \ 11
- 41 pamoka. Vidurinis lietuvių rašomosios kalbos variantas:
Mikalojus Daukša \ 12
- 42 pamoka. Rytinis lietuvių rašomosios kalbos variantas:
Konstantinas Sirvydas \ 13

4 skyrius. NAGRINĖJU SINTAKSĘ IR SKYRYBĄ \ 16

- 43 pamoka. Sudėtinių prijungiamųjų sakinių samprata \ 17
- 44 pamoka. Šalutiniai veiksnio ir papildinio sakiniai \ 21
- 45 pamoka. Šalutiniai pažyminio ir tarinio sakiniai \ 23
- 46 pamoka. Šalutiniai vietos ir laiko aplinkybės sakiniai \ 25
- 47 pamoka. Šalutiniai būdo ir kiekybės aplinkybės sakiniai \ 26
- 48 pamoka. Šalutiniai priežasties, sąlygos ir nuolaidos
aplinkybės sakiniai \ 28
- 49 pamoka. Šalutiniai tikslo aplinkybės sakiniai \ 31
- 50 pamoka. Šalutinių sakinių laipsniai \ 33
- 51 pamoka. Šalutinių sakinių sinonimai \ 36
- 52 pamoka. Šalutiniai sakiniai ir įterpiniai \ 38
- 53 pamoka. Vienarūšiai šalutiniai sakiniai \ 40
- 54 pamoka. Šalutinių sakinių skyryba \ 43

5 skyrius. RAŠAU IR KURIU TEKSTUS \ 48

- 55 pamoka. Ką žinau apie rašymo procesą \ 49
- 56 pamoka. Teksto sandara. Kuo skiriasi motyvacinio laiško
ir recenzijos komponavimas N51
- 57 pamoka. Kodėl svarbu mokėti argumentuoti ir tinkamai
išdėstyti argumentus \ 53

- 58 pamoka. Rašau, taisau, tobulinu \ 55
- 59 pamoka. Mokausi cituoti, žinau citatų paskirtį \ 60
- 60 pamoka. Perfrazuoju, žinau kabučių paskirtį \ 62
- 61 pamoka. Rašau esė \ 65
- 62 pamoka. Skiriu pagrindinę mintį, argumentus, kontrargumentus, darau išvadas \ 67
- 63 pamoka. Žinau, kas yra loginiai ir emociniai argumentai \ 69
- 64 pamoka. Mokausi rašyti konkrečiai, logiškai ir vaizdingai \ 72

6 skyrius. TIRIU IR VERTINU KALBINĘ APLINKĄ \ 76

- 65 pamoka. Tarmė ir pusiau tarminė kalba. Lietuvių tarmės \ 77
- 66 pamoka. Aukštaičių tarmė (I). Vakarų aukštaičių kalbiniai bruožai \ 81
- 67 pamoka. Aukštaičių tarmė (II). Pietų aukštaičių kalbiniai bruožai \ 85
- 68 pamoka. Aukštaičių tarmė (III). Rytų aukštaičių kalbiniai bruožai \ 86
- 69 pamoka. Žemaičių tarmė: skirstymas ir pagrindiniai bruožai \ 89
- 70 pamoka. Kaip kinta kalba: kalbinės aplinkos tyrimas (I). Projekto apmatai \ 93
- 71 pamoka. Kaip kinta kalba: kalbinės aplinkos tyrimas (II). Projekto rašymas \ 95
- 72 pamoka. Kaip kinta kalba: kalbinės aplinkos tyrimas (III). Projekto pristatymas \ 97

7 skyrius. PRISIMENU IR APIBENDRINU \ 100

- 73 pamoka. Rašau, kalbu viešai, diskutuoju su bendraamžiais \ 100
- 74 pamoka. Kartuju ir apibendrinu sudėtinio prijungiamojo sakinio skiriamuosius požymius. Kartuju šalutinių sakinių rūšis \ 105
- 75 pamoka. Kartuju ir apibendrinu vienaarūšius šalutinius sakinius ir šalutinių sakinių sinonimus \ 106

SUTRUMPINIMAI \ 110

Regina Koženiauskienė
Danguolė Mikulėnienė
Regina Rinkauskienė

TĖVYNĖ – TAI KALBA

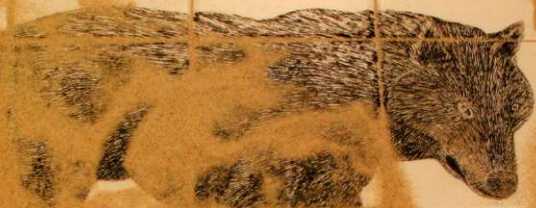
9

vlkko
senoji
slavi

vilkas
lietuvių

vilks
latvių

vlk
prusi

60
rusu

TREČIOJI
KNYGA

Turinys

1 skyrius. APIE ŽMOGŲ IR KULTŪRĄ \ 6

- 1 tekstas. Apie klausymąsi \ 6
- 2 tekstas. Apie Abrahamo Linkolno skaitymo įprotį \ 7
- 3 tekstas. „Kalbėkite!“ \ 8
- 4 tekstas. „Eikime pilni orumo“ \ 8
- 5 tekstas. Sveikinu senelį \ 10
- 6 tekstas. Apie neišsiųstus laiškus \ 11
- 7 tekstas. Apie masinę kultūrą ir „žvaigždes“ \ 12
- 8 tekstas. Visa tiesa apie TV žvaigždes \ 13
- 9 tekstas. Apie žmogaus grožį \ 14
- 10 tekstas. Laimingo gyvenimo receptai \ 15
- 11 tekstas. Apie žmogaus gerumą \ 17

2 skyrius. APIE POEZIJĄ IR KALBĄ \ 20

- 12 tekstas. „Poezijos profesorių nebūna“ \ 20
- 13 tekstas. Apie poezijos paskirtį \ 23
- 14 tekstas. Apie iškalbingą tylą \ 23
- 15 tekstas. „Aš atsakingas už savo rožę“ \ 24
- 16 tekstas. Apie lobį ir šimtagalvį slibiną \ 26
- 17 tekstas. Apie *raštą, mokslą* ir kitus mokyklos terminus \ 27
- 18 tekstas. Skaitau senuosius raštus: *Martynas Mažvydas* \ 29
- 19 tekstas. Skaitau senuosius raštus: *Jonas Bretkūnas* \ 31
- 20 tekstas. Skaitau senuosius raštus: *Mikalojus Daukša* \ 33
- 21 tekstas. Skaitau senuosius raštus: *Konstantinas Sirvydas* \ 34
- 22 tekstas. Augustas Šleicheris (Schleicher) apie lietuvių tarmes \ 36
- 23 tekstas. Apie carinės Rusijos tarnautojus Lietuvoje \ 37
- 24 tekstas. Draugišku kaimyno žvilgsniu į lietuvių kalbą \ 39
- 25 tekstas. Tėvynė – tai kalba \ 41
- 26 tekstas. Recenzija – tai kritinis įvertinimas: *Literatūros terminų testai* \ 42
- 27 tekstas. Recenzija – tai kritinis įvertinimas: *Vilio Normano romanai „Šventumas“* \ 44
- 28 tekstas. Kaip miršta kalbos \ 45
- 29 tekstas. Apie lietuvių kalbą dvikalbystės sąlygomis \ 48
- 30 tekstas. Ar gali kalba atgimti? \ 50
- 31 tekstas. Ar lietuvių kalba gali būti tiltas į Europos kalbų pasaulį? \ 51

- 32 tekstas. Europos integracijos pamokos \ 54
- 33 tekstas. Apie Europos Sąjungos vėliavą ir himną \ 55
- 34 tekstas. „Atvykome iš užsienio, bet ne į svetimą šalį“ \ 56
- 35 tekstas. „Nutieskime jiems kelius namo“ \ 57
- 36 tekstas. Lituanistinės mokyklos – praverti varteliai namo \ 59
- 37 tekstas. Faktai ar tik nuomonė? \ 60
- 38 tekstas. Istorijos puslapiai: *Mindaugas* \ 61
- 39 tekstas. Istorijos puslapiai: *Gediminas* \ 61
- 40 tekstas. Istorijos puslapiai: *Jaunutis* \ 62
- 41 tekstas. Apie kasdienę duoną (I) \ 62
- 42 tekstas. Apie kasdienę duoną (II) \ 63
- 43 tekstas. Apie kasdienę duoną (III) \ 64
- 44 tekstas. Pasakojimas iš praeities: *apie būrimą veidrodžiu* \ 64
- 45 tekstas. Pasakojimas iš praeities: *apie paparčio žiedą* \ 65
- 46 tekstas. Pasakojimas iš praeities: *apie Pūntuką* \ 65
- 47 tekstas. Pasakojimas iš praeities: *apie vienos pavardės kilmę* \ 66
- 48 tekstas. Pasakojimas iš praeities: *apie seną karčemą* \ 68
- 49 tekstas. Pasakojimas iš praeities: *apie save patį* \ 69
- 50 tekstas. Išsaugokime senąjį Vilnių \ 69
- 51 tekstas. Jūrinis paveldas. Kas tai? \ 71
- 52 tekstas. Kokią Lietuvą kurs mano karta \ 71
- 53 tekstas. Reklama, žmogus, įstatymas \ 74
- 54 tekstas. Šiek tiek informacijos apie informaciją \ 76
- 55 tekstas. Žiniasklaida, visuomenė, šviesuomenė \ 76
- 56 tekstas. Muziejuje galima kalbą paliesti \ 77
- 57 tekstas. Kuo būsiu užaugęs? \ 79
- 58 tekstas. „Kalba vis lieka paskutinė...“ \ 81
- 59 tekstas. Apie mylimą tautos paukštį \ 83
- 60 tekstas. Pamatinis kultūros tekstas \ 84

Priedai. PRIVALU KIEKVIENAM

- 1 priedas. Prašymo pavyzdys \ 87
- 2 priedas. Gyvenimo aprašymo pavyzdys \ 89
- 3 priedas. Būtinieji taisyklingos tarties reikalavimai \ 90
- 4 priedas. Linksniuojamųjų žodžių kirčiuotės (lentelė) \ 92
- 5 priedas. Sakinių jungimo klaidos \ 94